

DETERMINATION OF 4TH CLASS PRESERVICE TEACHERS' ATTITUDES TOWARDS THE TEACHING PROFESSION IN FACULTY OF EDUCATION: SAMPLE OF MUŞ ALPARSLAN UNIVERSITY

(EĞİTİM FAKÜLTESİ 4. SINIF ÖĞRETMEN ADAYLARININ ÖĞRETMENLİK MESLEĞİNE İLİŞKİN TUTUMLARI: MUŞ ALPARSLAN ÜNİVERSİTESİ ÖRNEĞİ)

İsmet KESEN¹
Murat POLAT²

ABSTRACT

The aim of this research is to determine 4th class preservice teachers' attitudes towards the teaching profession in faculty of education. The research consists of the teacher nominees who get education in several parts of Education Faculty of Mus Alparslan University. The data of the research is acquired with "The Scale of Attitude of Teaching Profession" developed by Üstüner (2006). The survey research method was used in this study. 234 student teachers enrolled at Mus Alparslan University during 2012-13 academic year participated in the study. The Cronbach Alpha value of the scale was found to be 0.95. SPSS was used for the analysis of the data. Means, percentage, frequency, Mann-Whitney U, Kruskal-Wallis H and Dunnett C test were used for data analysis. According to findings of the study, the average points of attitude scale are showed that there is no significant difference depending on gender while there is a positive difference for girls. Besides, it is found that there is a difference between the average points of attitude scale of preservice teachers in the department early childhood education, Turkish language and mathematics.

Keywords: Education faculty, preservice teachers, teaching profession, attitudes towards teaching profession.

ÖZET

Bu araştırmanın amacı eğitim fakültesi 4. sınıf öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumlarının bazı değişkenler ışığında belirlenmesidir. Araştırma; 2012 - 2013 eğitim-öğretim akademik yılı bahar döneminde Muş Alparslan Üniversitesi Eğitim Fakültesindeki altı ayrı Anabilim Dalına (Okul Öncesi, Türkçe, İlköğretim Matematik, Fen Bilgisi, Sınıf ve Din Kültürü) kayıtlı 234 öğretmen adayı ile yürütülmüştür. Araştırma tarama modelindedir. Tarama modeli türlerinden ilişkisel tarama deseni kullanılmıştır. Araştırmanın veri toplama aracı olarak Üstüner (2006) tarafından geliştirilen 34 maddelik "Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum Ölçeği" ve bir adet soru formu kullanılmıştır. Araştırmaya katılan 4. sınıf öğretmen adaylarının ölçme aracına verdikleri yanıtlardan elde edilen veriler SPSS veri analizi paket programı yardımıyla analiz edilmiştir. Verilerin analizinde aritmetik ortalama, standart sapma, frekans, yüzde, Mann-Whitney U ve Kruskal-Wallis H testlerinden faydalanılmıştır (p<0,05). Araştırmanın sonuçlarına göre, öğretmen adaylarının cinsiyet değişkenlerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarını manidar şekilde etkilemediği, ancak kadın öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının erkek öğretmen adaylarına kıyasla daha çok pozitif olduğu bulgusuna ulaşılmıştır. Bununla birlikte 4. sınıf öğretmen adaylarının öğrenim gördükleri anabilim dalı değişkeni ile öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları arasındaki ilişkinin manidar olduğu belirlenmiştir. Bu manidarlığın Okul Öncesi Öğretmenliği anabilim dalı öğretmen adaylarının lehine olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Eğitim fakültesi, öğretmen adayları, öğretmenlik mesleği, öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumlar.

¹ Yrd. Doç. Dr., Muş Alparslan Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü.

E-posta: i.kesen@alparslan.edu.tr

² Arş. Gör., Muş Alparslan Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü.

E-posta: m.polat@alparslan.edu.tr

SUMMARY

Introduction

There are many definitions related to the concept of attitudes in the literature, i.e. according to Smith (1968), "attitude is a tendency that is attributed to an individual and constitutes his/her thoughts, feelings and behaviors, related to a psychological object, in a specific order." The attitude of an individual affects his/her decisions on important issues such as education, career choice and lifestyle (Gürbüz & Kışoğlu, 2007). Therefore; attitude, in another sense, is the process of arrangement or organization of an individual's mental/internal processes for a particular task to be carried out (Babu & Raju, 2013). According to Kağıtçıbaşı (1989), if attitudes develop fully in an individual, it takes the form of a complex tendency preparing him/herself for the attitude, and so the individual's feelings for the various objects around him/her, thoughts about that object and behavior against them show continuity and order. In this respect, it is thought that if candidate teachers' positive attitudes towards teaching profession show consistency with the behavior they have when they are assigned to the profession, all the elements associated with the teacher will be affected in a positive direction (Pehlivan, 2008). Attitudes generally consist of cognitive (beliefs), affective (feelings) and behavioral (existing actions) items. When considered from this perspective, the teacher's attitude towards teaching profession will reflect one of the strongest predictors of behavior in his profession, that is, "his understanding of teaching profession". Therefore, the idea that teachers create their own intellectual understanding of the profession using both their learning experiences in the student years, and the experience gained throughout their professional lives is undeniable (Girgin et al., 2010 citing from Can, 1987).

It can be said that a teacher equipped with a number skills - who tries to prepare his/her students for a higher level of education and for community and life by training them as individuals that put what they have learned into practice, follows the latest developments about teaching and learning and that tries to practice them in the classroom environment - has a positive attitude towards his/her profession (Abas, 2013; Abou-Dagga, 2005; Başçiftçi Yanpınar & Ergül, 2012; Eraslan & Çakıcı, 2011; Erdem, 2012; Macbeath, 2012; Sumuer, Yakın & Yıldırım, 2010; Temizkan, 2008; Trivedi, 2012; Usta & Korkmaz, 2010; Uğurlu & Polat, 2011).

There are various kinds of research papers currently available in the literature in order to identify the attitudes of teacher candidates in different branches towards teaching profession (Arslan, 2013; Aydın & Yıldırım, 2007; Aynal, 2013; Başçiftçi, Yanpınar & Ergül, 2012; Bozdoğan, Camadan & Duysak, 2010; ; Çakır, 2005; Can, 2010; Çapa and Çil, 2000; Eraslan & Çakıcı, 2011; Erdem, 2012; Gürbüz & Kışoğlu, 2007; Kartal, 2009; Kartal & Taşdemir, 2012; Kılıç & Bektaş, 2008; Kızıldaş, Halmatov & Sarıçam, 2012; Özbek, Kahyaoğlu & Özgen, 2007; Özder, Konedralı & Zeki, 2010; Pehlivan, 2008; Polat, 2013; Sağlam, 2008; Sandıkçı & Öncü, 2013; Sezer, Pınar & Yıldırım, 2010; Şumuer, Yakın & Yıldırım, 2010; Tekerek & Polat, 2011; Temizkan, 2008; Uğurlu & Polat, 2011; Üstüner,

Demirtaş & Cömert, 2009; Yalız, 2010; Yüksel, 2004), but it should be considered that, especially in our country, constant changes occur not only in the teacher-training applications, but also in the working conditions of teaching profession.

In this respect, determining primarily the attitudes of teacher candidates studying in the teaching programs towards the profession will contribute to creating a pool of forward-looking information in terms of what kind of attitudes need to be acquired in the process of vocational training (Üstüner, 2006). According to Akıllı & Seven (2010), since teacher candidates' attitudes towards the profession are very important, the improvement of their attitudes will be of great benefit. As a matter of fact, Parvez & Shakir (2013) state that even a good manager, magnificent school buildings, the teaching and a good curriculum will not be beneficial in a society where there are candidate teachers in faculties of education that do not have positive attitudes toward teaching profession. Therefore, the fact that candidate teachers' attitudes towards their profession can be improved within the framework of corrective strategies considering, once again, the attitudes of candidate teachers towards the profession should be considered (Nwanekezi, Okoli & Mezieobi, 2011). Therefore, it is important to determine attitudes towards the profession. However, the period that candidate teacher's professional attitudes and understanding -which they create in the framework of the competences acquired as a result of the education they receive in faculties of education - is shaped and expected to reach the highest level is generally in their 4th year, in which they are closest to graduating from the faculty of education.

After the 4th grade period, it is assumed that teacher candidates to be graduating from the faculty will generally begin their careers having a positive attitude towards the teaching profession. In this respect, it is important to investigate on what level and depending on which variables the positive or negative attitudes of 4th grade teacher candidates change in reality. In his survey examining the professional attitudes of pre-service teachers, Pehlivan (2008) saw that the mean scores of grade 4 teacher candidates' attitudes were lower than those of other grades, and argued that the reasons for the situation of these candidates who were about to begin their careers should be investigated and resolved.

Purpose

The main purpose of this research is to find answers to the question of "what is the level of teacher candidates studying in faculties of education in the 4th year (the final year) towards the teaching profession?" The sub-problems of the research are;

1- What are the general attitudes of 4th grade teacher candidates who are studying in the faculty of education of Muş Alparslan University towards the teaching profession?

2- Do their attitudes towards the teaching profession change depending on their gender and the department to which they are attached?

Method

Relational screening model in kinds of “survey” or “screening” is used for determining the situation in this descriptive study. The effects of sex and department variables on the attitudes of the 4th grade preservice teachers towards teaching profession are examined and relational significance is analyzed. The study group of the research is comprised by n=215 (119 females, 96 males) preservice teachers. A short questionnaire and “Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum Ölçeği (ÖMYTÖ) (Attitude toward Teaching Profession Scale)”, which is developed by Üstüner (2006) and comprised by 34 items questioning 24 positive and 10 negative attitudes towards teaching, are used.

Results

It is understood from the study that attitude levels of preservice teachers towards the teaching profession are highly positive. In addition, there is no significant relation between sexes of participants and their profession attitude point averages. However, it can be said that positive attitude levels of female preservice teachers towards teaching profession are higher than male preservice teachers. Finally, the relation between the departments of preservice teachers and their attitudes towards teaching profession is found to be significant. In other words, it is understood that the attitudes of preservice preschool teachers towards teaching profession are more positive than preservice Turkish, mathematics, and primary school teachers.

Discussion and Conclusion

It is understood as a result of the study that attitude levels of teacher candidates for the teaching profession are highly positive. It is seen that many other research results in the literature are in line with the achieved findings (Abou-Dagga, 2005; Akbaba, 2013; Akbulut & Karakuş, 2011; Arslan, 2013; Aynal, 2013; Babu & Raju, 2013; Can, 2010; Çağlar, 2013; Çiğdem & Memiş, 2011; Doğan & Çoban, 2009; Erdem, 2012; Korkmaz & Usta, 2010; Lašek & Wiesenbergová, 2007; Oğuz & Topkaya, 2008; Özder, Konedralı & Zeki, 2010; Sezer, Pınar & Yıldırım, 2010; Uğurlu & Polat, 2011; Yalız, 2010; Yeşil, 2011; Yüksel, 2004). However, some research results also show that teachers' attitudes towards the teaching profession are negative, low and or even neutral (Girgin & Diğ., 2010; Kartal, 2009; Maliki, 2013; Sevim & Varışoğlu, 2012). However, in many studies conducted on teacher candidates and their attitude towards the teaching profession, it is highly promising for the future of the teaching profession that teacher candidates' attitudes towards the teaching profession are found to be positive in "medium" and "high" levels. According to Bektaş & Nalçacı (2012), the personal values of teacher candidates have a significant impact on the results. Accordingly, the discipline, responsibility, sharing and respect values of prospective teachers were found to have a significant effect on their professional attitudes. According to Abas (2013), on the other hand, formal and informal structures have an impact on the professional attitudes of

teacher candidates. These structures are family, community, socio-economic environment and their faculties of education that they graduate from.

As a result of the analysis made, a significant relationship between the genders of 4th grade candidate teachers and professional attitude scores was not observed. However, it can be said that the positive professional attitude levels of female prospective teachers are higher than those of male candidates. This result is in line with the results of several other research studies (Akıllı & Seven, 2010; Babu & Raju, 2013; Camadan & Duysak, 2010; Çapa & Çil, 2000; Doğan & Çoban, 2009; Gürbüz & Kışoğlu, 2007; Karademir & Tezel, 2011; Lašek & Wiesenbergová, 2007; Uğurlu & Polat, 2011). In contrast to this, some other research results indicate that male teacher candidates are in a more positive attitude compared to female teachers (Başçiftçi, Yanpınar & Ergül, 2012; Bozdoğan, Aydın and Yıldırım, 2007; Eraslan and Çakıcı, 2011; Kartal, 2009). Thus, while there are various findings in the literature about the effect of gender on the attitudes towards the teaching profession, the results indicating that female teacher candidates adopt a more positive attitude towards the profession compared to the male teacher candidates have become predominant. In other words, the positive attitudes of female teacher candidates towards teaching were found to be higher and more positive than male candidates. This result can be said to be in support of the opinion "women are more inclined to teaching than men" which is thought in a general sense in the community. However, according to the study of Kusum et al. (2010), although women's attitudes toward teaching are positive, these results are not related with the courses that female teacher candidates participate in or their academic levels. Additionally, contrary to general belief, female teacher candidates do not generally want to choose teaching as a profession.

The last research problem is whether the attitudes of 4th grade teacher candidates towards the teaching profession change depending on the department they study in. After the examination, prospective teachers' attitudes towards the profession were found to differ depending on the department they studied in. Therefore, it is concluded that there is a significant relationship between the department teacher candidates study in and their attitudes towards the profession. According to these findings, pre-school teachers' attitudes about the teaching profession are positive on a fairly high level compared to the departments of Turkish, mathematics and classroom teaching. Some relevant research results support these findings, too (Aynal, 2013; Bartan, Oksal & Sevi, 2013; Çağlar, 2013). On the other hand, it can be thought that this situation was caused by the fact that Ministry of Education teaching assignments scores for pre-school teachers were lower than those of other departments (Turkish, Mathematics, Primary School Teaching) and that this situation provided a kind of job guarantee sensation and relief for teacher candidates so it affected the attitudes of the candidates. It's because some of the conducted research studies reveal that the idea of "job guarantee" is dominant on the attitudes of prospective teachers in the faculties of education in our country.

As a result of the findings obtained, the study aiming to determine the professional attitudes of 4th grade teacher candidates indicated that professional attitudes of teacher candidates studying at Muş Alparslan University were positively on a high level in general. The gender factor does not affect the attitudes of teacher candidates towards the profession statistically on a significant level. However, female teacher candidates' attitudes towards the teaching profession were found to be more positive than those of male candidates. In addition to this, the department that teacher candidates study in was found to have a significant effect on their professional attitudes. After the investigation, it was concluded that this significance was highly in favor of pre-school teacher candidates. Namely, it was understood that the professional attitudes of preschool teacher candidates were more positive than those of Turkish, Mathematics and primary school teaching candidates.

GİRİŞ

Eğitim kavramı için içerisinde birçok süreci barındıran ve toplum üzerindeki etkilerinin ciddiye alınması gereken eylemler veya yaşantılar setidir, diyebiliriz. Toplumlar ülkelerinin ve kendi geleceklerinin bekasını sağlama yolunu seçtiklerinde bu iş için yeni nesillerin yetişmesinde eğitimi ve diğer tüm unsurlarını sorumlu tutarlar. Eğitime dair unsurların en başında ise eğitsel süreçlerin okullarda sağlıklı bir şekilde işlenmesini sağlayan ve süreci gerektiğinde en başından itibaren yöneten, önemli bir unsur olarak, öğretmenler gelmektedir. Başka bir deyişle, “Öğretmenlik” toplumsal ilerlemenin sağlanması ve gelecek kaygısının giderilmesinde belirleyici olan ve aynı şekilde profesyonelce yürütülmesi gereken bir meslektir.

Meslek ise bir kimsenin geçimini sağlamak için sürekli yaptığı; bilgi, eğitim veya yaratıcı güç gerektiren etkinlik ve belli bir eğitim ile kazanılan sistemli bilgi ve becerilere dayalı, insanlara yararlı mal üretmek, hizmet vermek ve karşılığında para kazanmak için yapılan, kuralları belirlenmiş iş ya da uğraş olarak tanımlanmaktadır (TDK, 2013). Bu tanımdan hareketle bir meslek olarak öğretmenliğin ilgili kişilerce, bireyin bilgi ve becerilerine dayalı, topluma fayda sağlayan, kuralları önceden belirlenmiş ve verilen hizmet karşılığında para kazanmak için yapılan profesyonel bir meslek olduğu söylenebilir. Dolayısıyla öğretmenlik mesleği, bireyde bilgi, eğitim veya yaratıcı güç gerektiren, etkinlik ve belli bir eğitim ile kazanılan sistemli bilgi ve becerilere dayalı bir meslektir. Bu açıdan bireyin bir meslek olarak öğretmenliği tercih ettiğinde mesleğin gerektirdiği bilgi, beceri ve yeterliklerle gereken şekilde donatılması elzemdir. Öğretmenlik mesleği adına gereken yeterliklerin kazanıldığı kurumlar ise tıpkı diğer birçok ülke özelinde olduğu gibi ülkemizde de üniversiteler ve onlara bağlı eğitim fakülteleridir.

Ülkemiz eğitim fakülteleri, öncelikle Milli Eğitim Bakanlığının 1739 sayılı temel eğitim kanununda açıklandığı şekliyle “devletin eğitim, öğretim ve bununla ilgili her türlü yönetim görevlerini üzerine alan” öğretmenlerin yetiştirilmesine aracı kurumlardır. Öğretmen adaylarının bu yetiştirilme sürecinde ise milli eğitimin temel ilke ve amaçları gözetilir (Dilmaç & Diğ., 2009). Bununla birlikte öğretmen adaylarının eğitim fakültelerinde aldıkları eğitimin sonunda, bilişsel, duyuşsal ve psikomotor alanlarda mesleğe uygun davranış değişikliği meydana getirmeleri beklenmektedir. Ayrıca adayların, sahip olacakları etkili öğretmenlik nitelikleri içerisinde neyi ve nasıl öğreteceklerini bilmeleri gerektiğiyle birlikte ne zaman öğretecekleri gibi stratejik bilgileri de bilmeleri önemlidir (Doğan ve Çoban, 2009). Öte yandan öğretmen yeterliğini sağlayacak ölçütlerden belki de en önemlisi, mesleğe yönelik ilgidir. Çünkü öğretmenlik mesleğine yönelik ilgisi yüksek olan bireyin, mesleğe ilişkin tutumu da olumlu olur. Yani ilgi düzeyi tutumun olumlu ya da olumsuz olduğu boyutunu ortaya koyar. Öğretmenlerin mesleklerine yönelik tutumları ise genel anlamda onların mesleklerine bağlı olmaları, toplumsal olarak mesleklerinin gerekli ve önemli olduğunun bilincine ulaşmaları, mesleklerini sevmeleri ve meslekleri dolayısıyla kendilerini sürekli geliştirmek durumunda olduklarına inanmaları ile ilgilidir (Temizkan, 2008; Eraslan ve Çakıcı, 2011).

Tutum kavramına ilişkin alanyazında pek çok tanım bulunmakla birlikte örneğin, Smith (1968)'e göre "tutum, bir insana atfedilen, onun psikolojik bir nesneyle ilgili düşünce, duygu ve davranışlarını belirli bir düzen içinde oluşturan bir eğilimdir". Bireyin sahip olduğu tutum onun eğitim, meslek seçimi ve yaşam tarzı gibi önemli konularda verdiği kararları etkilemektedir (Gürbüz & Kışoğlu, 2007). Yani tutum diğer bir anlamda kişinin ruhsal/içsel süreçlerini yapacağı belirli bir iş için düzenlemesi veya organize etmesi sürecidir (Babu & Raju, 2013). Kağıtçıbaşı, (1989)'na göre bir bireyde tutumlar tam olarak geliştiği takdirde, kendisini davranışa hazırlayan karmaşık bir eğilim halini alır ve böylece bireyin çevresindeki çeşitli objelere beslediği duyguları, o obje hakkındaki düşünceleri ve onlara karşı davranışları devamlılık ve düzen gösterir. Bu açıdan, öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik sahip oldukları olumlu tutumun, mesleğe atıldıklarında gösterdikleri davranış ile tutarlılık göstermesi halinde öğretmen ile ilişkili tüm unsurların da bu durumdan olumlu yönde etkileneceği düşünülmektedir (Pehlivan, 2008). Tutumlar genellikle, bilişsel (inançlar), duyuşsal (duygular) ve davranışsal (mevcut aksiyonlar) öğelerden meydana gelir. Bu açıdan değerlendirildiğinde öğretmenin, öğretmenlik mesleğine yönelik tutumu onun mesleğindeki davranışlarının en güçlü belirleyicilerinden birisini yani "öğretmenlik meslek anlayışını" yansıtacaktır. Öyleyse öğretmenlerin gerek öğrencilik yıllarındaki öğrenme yaşantıları, gerekse meslek yaşamları boyunca edindikleri deneyimlerle, kendi meslek anlayışlarını oluşturdukları fikri yadsınamaz (Can, 1987'den Akt. Girgin & Diğ. 2010).

Öğretmenlik mesleğine ilişkin olumlu tutuma sahip olduğu düşünülen öğretmen veya öğretmen adayların da bulunması gereken genel özellikleri konuyla ilgili yapılan diğer araştırmalar ışığında şu şekilde özetlemek mümkündür: İlk olarak öğretmenlik mesleğine ilişkin olumlu bir tutuma sahip öğretmen veya öğretmen adaylarının alan bilgilerinin yeterli olması gerekir. Ayrıca kendilerini sürekli geliştirmeleri; sabırlı davranan, olaylar karşısında dayanıklı ve duygularını kontrol altında tutabilen bir yapıda olmalıdırlar. Dahası farklı inanç, görüş ve gruplara saygılı ve uzlaştırıcı yönü ağır basan, kendini eleştirmeye açık; öğrencileri güdüleyici özelliklere sahip; öğrencilere karşı güvenilir, dürüst, objektif, sırdaş, dost, güler yüzlü, hoşgörülü ve sevecen oldukları kadar liderlik, arabuluculuk, hakemlik, temsilcilik özelliklerine de sahip olmaları önemlidir. Bunun yanı sıra öğrencileri, velileri ve çevresini etkilemede başarılı, öğrencilerin problem çözme, sistematik ve yaratıcı düşünme becerilerini geliştirmeye istekli olmaları gerekir. Öğrencilerini bir üst öğrenime, öğrendiklerini pratiğe dönüştürebilen bireyler olarak yetiştirerek topluma ve hayata hazırlamaya çalışan, öğretim ve öğrenmeyle ilgili son gelişmeleri izleyen ve sınıfta uygulamaya çalışan bir takım özelliklerle donanık bir öğretmenin mesleğine yönelik olarak olumlu bir tutum içerisinde olduğu söylenebilir (Abas, 2013; Abou-Dagga, 2005; Başçıftçı, Yanpınar & Ergül, 2012; Eraslan & Çakıcı, 2011; Erdem, 2012; MacBeath, 2012; Sumuer, Yakin & Yıldırım, 2010; Temizkan, 2008; Trivedi, 2012; Usta & Korkmaz, 2010; Uğurlu & Polat, 2011). Bu noktadan hareketle belirtilen özelliklerin eğitim fakültelerinde öğretmen adaylarına hangi düzeyde ve ne oranda kazandırıldığına tespiti yani öğretmen

adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumlarının araştırılması önem arz etmektedir.

Farklı branşlardaki öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının tespitine yönelik alanyazında çeşitli türde birçok araştırma (Arslan, 2013; Aydın & Yıldırım, 2007; Aynal, 2013; Başçiftçi, Yanpınar & Ergül, 2012; Bozdoğan, Camadan & Duysak, 2010; ; Çakır, 2005; Can, 2010; Çapa ve Çil, 2000; Eraslan & Çakıcı, 2011; Erdem, 2012; Gürbüz & Kışoğlu, 2007; Kartal, 2009; Kartal & Taşdemir, 2012; Kılıç & Bektaş, 2008; Kızıldaş, Halmatov & Sarıçam, 2012; Özbek, Kahyaoğlu & Özgen, 2007; Özder, Konedralı & Zeki, 2010; Pehlivan, 2008; Polat, 2013; Sağlam, 2008; Sandıkçı & Öncü, 2013; Sezer, Pınar & Yıldırım, 2010; Şumuer, Yakın & Yıldırım, 2010; Tekerek & Polat, 2011; Temizkan, 2008; Uğurlu & Polat, 2011; Üstüner, Demirtaş & Cömert, 2009; Yalız, 2010; Yüksel, 2004) hali hazırda bulunmakla birlikte özellikle ülkemizde gerek öğretmen yetiştirme uygulamalarımızda gerekse öğretmenlik mesleğinin çalışma koşullarında sürekli değişiklikler olduğu göz önünde bulundurulmalıdır. Dahası öğretmenlik mesleğine ilişkin olumlu ya da olumsuz tutum olgusunun öğretmen davranışlarını etkilediği ve özellikle öğretmen adaylarının aldıkları eğitimin mesleğe yönelik olumlu tutum geliştirmeye teşvik edici türden olması gerektiği yapılan araştırmalar ışığında ortadadır (Özkaya, 2013). Bu açıdan öncelikle öğretmenlik programlarında öğrenim görmekte olan öğretmen adaylarının mesleğe yönelik tutumlarının belirlenmesi bu adayların yetişme sürecinde ne tür tutumların kazandırılması gerektiği konusunda ileriye dönük bilgi havuzu oluşturulmasına katkı sağlayacaktır (Üstüner, 2006). Akıllı & Seven (2010)'e göre öğretmen adaylarının mesleklerine yönelik tutumlarının çok önemli olması nedeniyle onların tutumların düzeltilmesi yarar sağlayacaktır. Hatta Parvez & Şakir (2013) eğitim fakültelerinde öğretmenlik mesleğine ilişkin pozitif tutuma sahip olmayan öğretmen adaylarının bulunduğu bir toplumda iyi bir müdür, muhteşem okul binalarının, yapılan öğretimin ve iyi bir müfredatın bile yarar sağlamayacağını belirtmişlerdir. Bu nedenle öğretmen adaylarının mesleklerine yönelik tutumlarının yine öğretmen adaylarının mesleğe ilişkin tutumlarını gözeterek tüm düzeltici stratejiler çerçevesinde iyileştirilebileceği (Nwanekezi, Okoli & Mezieobi, 2011) üzerinde düşünülmelidir. Dolayısıyla bu mesleğe yönelik tutumların tespiti önemlidir. Bununla birlikte öğretmen adaylarının eğitim fakültelerinde aldıkları eğitim sonucunda edindikleri yeterlilikler çerçevesinde oluşturdukları; mesleğe yönelik tutumlarının ve meslek anlayışlarının şekillendiği ve en yüksek düzeye ulaşılmasının beklendiği eğitim dönemleri ise genellikle onların eğitim fakültesinden mezun olmaya en yakın oldukları son sınıf dönemleri yani 4. sınıf dönemleridir.

Dördüncü sınıf dönemi sonrasında fakültelerinden mezun olacak öğretmen adaylarının genel itibarıyla öğretmenlik mesleğine ilişkin olumlu bir tutum takınmış olarak meslek hayatlarına başlayacakları varsayılmaktadır. Bu açıdan durumun yani eğitim fakültesi 4. sınıf öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik olumlu ya da olumsuz tutumlarının gerçekte hangi düzeyde ve değişkenlere bağlı olarak değiştiğinin ve bu konunun araştırılmasının önemli olduğu ön görülmektedir. Pehlivan (2008)'da öğretmen adaylarının mesleğe yönelik tutumlarını incelediği bir

araştırmasında 4. sınıf öğretmen adaylarının tutum puanı ortalamalarının diğer sınıflara oranla daha düşük olduğunu görmüş ve mesleğe atılmak üzere olan bu adayların bu durumlarının nedenlerinin araştırılması ve çözülmesi gerektiğini savunmuştur.

Araştırmanın Amacı

Dolayısıyla bu araştırmanın temel amacı; eğitim fakültesinde öğrenim görmekte olan 4. sınıf (son sınıf) öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları ne düzeydedir? Problemine yanıt aramaktır. Araştırmanın alt problemlerini ise;

Muş Alparslan Üniversitesi eğitim fakültesinde öğrenim görmekte olan 4. sınıf öğretmen adaylarının;

1.Öğretmenlik mesleğine ilişkin genel tutumları ne düzeydedir?

2.Öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları cinsiyetlerine ve bağlı oldukları anabilim dallarına göre değişmekte midir? Problemleri oluşturmaktadır.

YÖNTEM

Bu başlık altında, araştırma sürecinde izlenecek yöntemi somutlaştırmak amacıyla; araştırma modeli, araştırmanın gerçekleştiği evren ve örneklem, araştırmada kullanılan veri toplama araçları ile verilerin analizi ve yorumlanmasına ilişkin bilgilere yer verilmektedir.

Araştırma Modeli

Betimsel nitelikte olan bu araştırmada var olan durumu saptamaya yönelik “survey” ya da “tarama” modeli türlerinden ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. Tarama modelleri geçmişte veya halen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yöntemleridir. İlişkisel tarama modeli ise iki ve daha çok değişken arasında ilişki olup olmadığını ve/veya ilişkinin derecesini belirlemeyi amaçlayan bir araştırma modeli türüdür (Fraenkel & Wallen, 2006; Karasar, 1999). Bu araştırmada da cinsiyet ve mezun olunacak bölüm değişkenlerinin 4. sınıf öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları üzerindeki etkisi araştırılmış ve aralarındaki ilişkisel manidarlığa bakılmıştır.

Çalışma Grubu

Araştırmanın örnekleme yöntemi basit seçkisiz örneklemedir. Basit seçkisiz örnekleme yönteminde araştırmanın uygulanacağı her birime eşit seçilme olasılığı verilir (Çingir, 1994'ten Akt. Büyüköztürk ve Diğ., 2012). Dolayısıyla araştırma evrenini 2012-2013 eğitim-öğretim akademik yılı bahar döneminde Muş Alparslan Üniversitesi Eğitim Fakültesinde öğrenim görmekte olan altı ayrı anabilim dalından (Okul Öncesi, Türkçe, İlköğretim Matematik, Fen Bilgisi, Sınıf ve Din Kültürü Öğretmenliği) 4. sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Araştırmanın çalışma grubu ise evren içerisinde basit seçkisiz örnekleme yoluyla seçilen (Okul Öncesi (n=40),

Türkçe (n=38), İlköğretim Matematik (n=41), Fen Bilgisi (n=42), Sınıf (n=38) ve Din Kültürü (n=35)) toplamda n=234 öğretmen adayını (n=128 kadın, n=106 erkek) kapsamaktadır. Ulaşılan bu katılımcı sayısının Büyüköztürk (2012)'e göre tesadüfi örneklem büyüklüğü ($n = n0/1 + [n0-1/N]$) formülü ve $\alpha = ,05$ hata payı dâhilinde bu çalışma için yeterli bir örneklem büyüklüğü ($n > 218$) olarak uygun olduğu görülmüştür (Büyüköztürk ve Diğ., 2012, s85-86). Veri toplama aracı çalışma grubunda yer alan tüm öğretmen adaylarına uygulanmıştır. Ayrıca çalışma süreci gönüllülük esasına dayandırılmış ve uygulama yaklaşık 15 dakika sürmüştür. Uygulama sonrasında toplanan 234 ölçme aracı içerisinde değerlendirilmeye alınamayacak olan (boş bırakılmış, sürekli aynı seçenek işaretlenmiş) 19'u (n=9 kadın, n=10 erkek) araştırma kapsamından çıkarılmıştır. Araştırmanın bulgularına geriye kalan n=215 (119 kadın, 96 erkek) ölçme aracı üzerinden elde edilen veriler üzerinden ulaşılmıştır.

Araştırmaya katılan öğretmen adaylarının cinsiyet ve öğrenim gördükleri anabilim dalı değişkenlerine ait frekans ve yüzde dağılımları Tablo 1'de ayrıntılı olarak verilmiştir.

Tablo 1. Öğretmen Adaylarının Cinsiyetleri Açısından Öğrenim Gördükleri Anabilim Dallarına Göre Dağılımları

		Anabilim Dalları					Toplam		
		Türkçe	Matematik	Sınıf	Okul Öncesi	Fen Bilgisi	Din Kültürü	n	%
Cinsiyet	Kadın	18	17	18	30	23	13	119	55,3
	Erkek	11	20	18	7	19	21	96	44,7
Toplam	n	29	37	36	37	42	34	215	
	%	13,5%	17,2%	16,7%	17,2%	19,5%	15,8%	100%	

Tablo 1'de görüldüğü üzere araştırmaya; Türkçe öğretmenliği bölümünden n=29 (%13,5), İlköğretim Matematik öğretmenliğinden n=37 (%17,2), Sınıf öğretmenliğinden n=36 (%16,7), Okul Öncesi öğretmenliğinden n=37 (%17,2), Fen Bilgisi öğretmenliğinden n=42 (%19,5) ve Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretmenliğinden n=34 (%15,8) ve toplamda ise n=119'u kadın (%55,3) ve n=96'sı erkek (%44,7) n=215 dördüncü sınıf öğretmen adayları katılmıştır.

Veri Toplama Aracı

Araştırma verilerinin toplanmasında bir adet kısa sorgu formu ve Üstüner (2006) tarafından geliştirilen ve öğretmenlik mesleğine ilişkin toplamda 24 olumlu, 10 olumsuz tutumun sorgulandığı 34 maddeden oluşan "Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum Ölçeği (ÖMYTÖ)" kullanılmıştır. Kısa sorgu formu aracılığıyla katılımcıların cinsiyet ve bölüm değişkenlerinin bilgisine ulaşılmaya çalışılırken araştırma ölçeği aracılığıyla da öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları ölçülmek istenmiştir.

Üstüner (2006) tarafından geliştirilen ÖMYT ölçeği; 2003-2004 öğretim yılı bahar yarıyılı başlangıcında İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi (n=380), Fen ve

Sosyal Bilimler Enstitüleri Ortaöğretim Alan Öğretmenliği Tezsiz Yüksek Lisans programlarında (n=120), 11 farklı öğretmenlik programında öğrenim görmekte olan öğrencilerden olasılık dışı örnekleme türlerinden uygun örnekleme (Balcı, 1995) yoluyla seçilen 500 öğrenciye uygulanmıştır (kendilerine daha önce konu hakkında kompozisyon yazdırılan öğrencilere uygulanmamıştır). Uygulama sonrasında değerlendirmeye alınamayacak olan (boş bırakılmış, sürekli aynı seçenek işaretlenmiş) ölçek formları (51 Adet) ayrıldıktan sonra, kalan 449 deneme ölçeği formu cevapları bilgisayar ortamına aktarılmıştır. Olumsuz ifadelerin tersten puan değerleri (1=5, 2=4, 3=3, 4=2, 5=1) olarak girilmiştir. Ölçeğin yapı geçerliğini ortaya koymak amacıyla deneme formunda yer alan 48 madde üzerinde faktör analizi yapılmıştır. Faktör analizi yapılmadan önce verilerin faktör analizine uygunluğu Kaiser Mayer Olkin (KMO) ve Bartlett testiyle test edilmiştir. Değerlendirmeye alınan 449 adet 48 maddelik deneme ölçeği formu için KMO değeri .91, Bartlett testi sonucu 7835,194 ($p<.0001$) olarak bulunmuştur. Veriler üzerinde faktör analizi yapılabilmesi için en az KMO değeri .60 olarak önerilmektedir (Pullant, 2001) Bu durumda gözlenen .91'lik KMO değeri önerilen KMO değerinden yüksektir. Ölçeğin deneme formu verilerinin faktör analizi yapmaya uygun olduğu görülmektedir. ÖMYTÖ'in de yer alan 34 maddenin toplam puanla olan korelasyon değerleri .75 ile .43 arasında değişmektedir. Bu sonuç ölçekte yer alan maddelerin benzer davranışları örneklediğini göstermektedir. Faktör analizi ve ölçeğin madde toplam puan korelasyon değerleri sonucu belirlenen 34 maddelik (2., 5., 6., 7., 8., 15., 20., 21., 30., 32. olumsuz -tersten puanlanan maddeler) ölçeğin ölçüt ölçek geçerliliğini belirlemek amacıyla Erkuş, Sanlı, Güven ve Bağlı (2000) tarafından geliştirilen 23 maddelik (2., 3., 4., 6., 7., 9., 10., 11., 13., 14., 18., 20., 23., olumsuz-tersten puanlanan maddeler) beş dereceli öğretmenlik mesleğine yönelik tutum ölçeği kullanılmıştır. Her iki ölçekte yer alan maddeler aynı forma yazılarak (1-34. Maddeler geliştirilecek olan ölçekte yer alan maddeler, 35-57. maddeler Erkuş, Sanlı, Güven ve Bağlı (2000) tarafından geliştirilen ölçekte yer alan maddeler) 2005 öğretim yılı güz yarıyılında 140 eğitim fakültesi öğrencisine uygulanmıştır. Öğrencilerin her iki ölçekten almış oldukları toplam puanlar arasındaki pearson korelasyon değeri .89 olarak bulunmuştur. Ölçeğin güvenilirlik çalışması kapsamında, İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi öğretmenlik programlarında 2003-2004 öğretim yılı bahar yarıyılında öğrenim görmekte olan 449 öğrenciye ölçeğin uygulanması ile elde edilen iç tutarlılık (Cronbach Alpha) katsayısı .93'tür (Üstüner, 2006). Ölçeğe ilişkin kimi örnek ölçek maddeleri **Ek:1**'de verilmiştir.

Araştırma kapsamında kullanılan ÖMYT ölçeğinin bu araştırma için ulaşılan iç tutarlılık (Cronbach Alpha) katsayısı ise $\alpha=.95$ olarak bulunmuştur. Bunun yanı sıra ölçeğin tek faktörlü olarak açıkladığı toplam varyans oranının %52,05 olduğu görülmüştür.

Verilerin Analizi

Araştırma kapsamında ölçme envanterinden elde edilen verilerin analizleri SPSS veri analizi paket programı aracılığı ile gerçekleştirilmiştir. Verilerin

analizinde betimsel (aritmetik ortalama, standart sapma, frekans, yüzde) ve ilişkisel test istatistikleri birlikte uygulanmıştır.

Verilerin analizinde izlenen yol şu şekildedir: Elde edilen verilerin öncelikle “1= Hiç Katılmam, 2=Az Katılım, 3=Orta Derecede Katılım, 4=Çok Katılım ve 5=Tam Katılım” şeklinde kodlanması yoluyla veri girişleri yapılmıştır. Veri girişi sonrasında olumsuz maddelere verilen yanıtlara ters kodlama yapılmış ve tüm veriler üzerinde homojenlik (Levene) ve normallik (Kolmogorov-Smirnov) test işlemleri gerçekleştirilmiştir. İncelenen veriler arasında homojenliğin (Levene Testi $F=5,539$, $p<0,05$) söz konusu olmadığı ve dağılımın normallik varsayımını (Kolmogorov-Smirnov= $1,838$, $p<0,05$) yerine getirmediği görülmüştür. Bu nedenlerle ve eldeki verilerin altı ayrı grup olmasından dolayı, verilerin çözümlenmesinde Mann-Whitney U, Kruskal-Wallis H ve çözümlene sonucunda gruplar arasında beliren anlamlı farkın kaynağını belirlemek amacıyla da post-hoc test istatistiklerinden Dunnett C testi kullanılmıştır ($p<0,05$). Ayrıca araştırmada altı ayrı ana bilim dalının olması, yani grup sayısının fazlalığı ana bilim dallarının karşılaştırılmasında ve ikili karşılaştırmalarda hata payının artmasına yol açmaktadır. Bu nedenle analizlerde anlamlılık değeri için Bonferroni düzeltmesi (correction) yapılmıştır. Bonferroni düzeltmesi p/k , yani anlamlılık düzeyi / grup sayısı formülü ile belirlenmektedir (Miller, 1991; IFA, 2003; RCSE, 2003'den Akt. Yüksel, 2004).

Bu araştırma için anlamlılık düzeyi anabilim dalı değişkenindeki grup sayısı altı olduğu için Bonferroni düzeltmesi ile $0.05/6 = 0,0083$ olarak belirlenmiştir. Dolayısıyla Kruskal-Wallis H analizi sonrası ana bilim dalları arasındaki farkın test edilmesi için kullanılan Mann-Whitney U testi için anlamlılık düzeyi $p=0,0083$ olarak alınmıştır. Cinsiyete göre yapılan karşılaştırmalarda ise grup sayısı sadece iki olduğu için Bonferroni düzeltmesi kullanılmamıştır. Yani cinsiyet değişkeni 0.05 anlamlılık düzeyinde test edilmiştir.

BULGULAR

Öğretmen Adaylarının Cinsiyetleri ile Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumlarına İlişkin Bulgular

Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum Ölçeği öğretmen adaylarına uygulanmış ve sonuçlar Tablo 2’de sunulmuştur

Tablo 2. Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum Puanlarına İlişkin Değerler

N	Minimum	Maximum	Ortalama	SS
215	49	170	139,99	21,55

Tablo 2’de görüldüğü gibi, öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutum puanları ortalaması $\bar{X}=139,99$ olarak bulunmuştur. Bu değer, ölçekten alınabilecek en fazla puanın $\bar{X}=170$ olduğu düşünüldüğünde, adayların

öğretmenlik mesleğine yönelik olumlu yöndeki tutumlarının oldukça yüksek olduğunu göstermektedir.

Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutum puanlarına ilişkin değerlerin cinsiyetlerine göre dağılımı ve tutum puanı ortalamaları arasındaki farka ilişkin yapılan Mann-Whitney U testi sonuçları Tablo 3'te verilmiştir.

Tablo 3. Öğretmen Adaylarının Cinsiyetlerine Göre Tutum Puanları Ortalamaları Arasındaki Farka İlişkin Mann-Whitney U Tablosu

Grup	f	Sıra Ortalama	Sıra Toplamı	U	p
Kadın	119	114,46	13621,00	4943,000	,090*
Erkek	96	99,99	9599,00		

*p>.05

Tablo 3'te kız öğretmen adaylarının tutum puanı ortalamalarının ($\bar{X}=114,46$), erkek adayların ortalamalarından ($\bar{X}=99,99$) daha yüksek olduğu görülmektedir. Ancak öğretmen adaylarının tutum puanları ortalamasının cinsiyetlerine göre farkın test edilmesine ilişkin bulunan ($U_{(215)}=4943,00$, $p>,05$) değerlerin $p=.05$ düzeyinde kız öğretmen adaylarının lehine manidar çıkmamıştır.

Öğretmen Adaylarının Bölümleri ile Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumlarına İlişkin Bulgular

Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutum puanlarına ilişkin değerlerin ana bilim dallarına göre dağılımı Tablo 4'de verilmiştir.

Tablo 4. Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum Puanlarına İlişkin Değerlerin Ana Bilim Dallarına Göre Dağılımı

A.B.D.	N	Ortalama	Minimum	Maximum	SS
Türkçe Öğ.	29	133,10	86	170	23,66
İlköğretim Matematik Öğ.	37	133,94	83	170	21,83
Sınıf Öğ.	36	134,19	49	164	29,08
Okul Öncesi Öğ.	37	150,67	106	169	14,13
Fen Bilgisi Öğ.	42	142,71	81	170	16,78
Din Kültürü Öğ.	34	143,61	95	167	16,76

Adayların tutum puanı ortalamalarının ana bilim dallarına göre dağılımı incelendiğinde, en yüksek ortalamanın Okul Öncesi Öğretmenliği ($\bar{X}=150,67$) grubuna, en düşük ortalamanın da Türkçe Öğretmenliği ($\bar{X}=133,10$) grubuna ait olduğu anlaşılmaktadır. Ortalamalar arasındaki farklılığa ilişkin yapılan Kruskal-Wallis H analizi sonuçları Tablo 5'de sunulmuştur.

Tablo 5. Öğretmen Adaylarının Ana Bilim Dallarına Göre Tutum Puanları Ortalamaları Arasındaki Farka İlişkin Kruskal-Wallis H Tablosu

Mekân	f	Ortalama Sıra	Sd	χ^2	p
Türkçe Öğ.	29	88,91			
İlköğretim Matematik Öğ.	37	86,77			
Sınıf Öğ.	36	101,13			
Okul Öncesi Öğ.	37	142,11	5	19,267	,002*
Fen Bilgisi Öğ.	42	108,76			
Din Kültürü Öğ.	34	116,60			
Toplam	215				

*p<.05

Tablo 5'ten de anlaşılacağı üzere öğretmen adaylarının tutum puanları ortalamasının ana bilim dallarına göre farkın test edilmesine ilişkin bulunan ($KWH_{(5-215)}=19,267$, $p<.05$) değeri $p=.05$ düzeyinde manidardır. Bu manidarlığın Türkçe, İlköğretim Matematik, Sınıf ve Okul Öncesi 4. sınıf öğretmen adaylarına ait gruplardan kaynaklandığı belirlenmiştir. Bu bulgunun nedenini araştırmak ve ikili gruplar arası farkın hangi grubun lehinde olduğunu belirleyebilmek amacıyla Türkçe, İlköğretim Matematik, Sınıf ve Okul Öncesi anabilim dallarına ait gruplar, ikili gruplar halinde alınarak, Bonferroni düzeltmeli Mann-Whitney U testine tabi tutulmuşlardır. Elde edilen bulgular Tablo 6'da verilmiştir.

Tablo 6. Öğretmen Adaylarının İkili Gruplara Göre Tutum Puanları Ortalamaları Arasındaki Farka İlişkin Mann-Whitney U Tablosu

Anabilim Dalı	f	Sıra Ortalama	Sıra Toplamı	U	p*
Türkçe Öğ.	29	24,43	708,50	237,50	,001**
Okul Öncesi Öğ.	37	40,61	1502,50		
Matematik Öğ.	37	28,64	1059,50	356,50	,000**
Okul Öncesi Öğ.	37	46,36	1715,50		
Sınıf Öğ.	36	30,28	1090,00	424,00	,008**
Okul Öncesi Öğ.	37	43,54	1611,00		
Türkçe Öğ.	29	34,10	989,00	519,00	,821
Matematik Öğ.	37	33,03	1222,00		
Türkçe Öğ.	29	30,67	889,00	454,50	,373
Sınıf Öğ.	36	34,88	1255,00		
Türkçe Öğ.	29	32,19	933,50	498,50	,196
Fen Öğ.	42	38,63	1622,50		
Türkçe Öğ.	29	27,52	798,00	363,00	,073
Din Kültürü Öğ.	34	35,82	1218,00		

* Post Hoc Analizler için Bonferroni düzeltmesi yapılmıştır: $p<.0083$. **Gruplar arası istatistiksel fark.

Tablo 6'da görüldüğü üzere, öğretmen adaylarının ikili gruplara göre tutum puanları ortalamaları arasındaki farkın; Türkçe ($\bar{X}=24,43$) ile Okul Öncesi Öğretmenliği ($\bar{X}=40,61$) ve İlköğretim Matematik ($\bar{X}=28,64$) ile Okul Öncesi Öğretmenliği ($\bar{X}=46,36$) ve Sınıf ($\bar{X}=30,28$) ile Okul Öncesi Öğretmenliği ($\bar{X}=43,54$) arasında olduğu görülmüştür. Bu bulguya göre her üç manidarlık durumunda da ($U_{(66)}=237,50$, $p<,0083$; $U_{(74)}=356,50$, $p<,0083$; $U_{(73)}=424,00$, $p<,0083$) manidarlığın Okul Öncesi Öğretmenliği 4. sınıf öğretmen adaylarının lehine olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

SONUÇ VE TARTIŞMA

Bu araştırmanın temel amacı eğitim fakültesi 4. sınıf (son sınıf) öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumlarının hangi yönde olduğunun tespitidir. Yapılan araştırma sonucunda elde edilen bulguların başında eğitim fakültesi 4. sınıf öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin tutum puanları ortalamaları gelmektedir. Adayların tutum puanları ortalamasının $\bar{X}=139,99$ yani yaklaşık olarak 140 puan olduğu görülmüştür. Kullanılan ÖMYT ölçeğinden olumlu yönde alınabilecek en yüksek tutum puanının 170 olduğu düşünülecek olursa öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutum düzeylerinin olumlu ve yüksek oranda pozitif olduğu anlaşılmaktadır. Alanyazında yapılan diğer birçok araştırma sonucunun ulaşılan bu bulguyla örtüştüğü görülmektedir (Abou-Dagga, 2005; Akbaba, 2013; Akbulut & Karakuş, 2011; Arslan, 2013; Aynal, 2013; Babu & Raju, 2013; Can, 2010; Çağlar, 2013; Çiğdem & Memiş, 2011; Doğan & Çoban, 2009; Erdem, 2012; Korkmaz & Usta, 2010; Lašek & Wiesenbergová, 2007; Oğuz & Topkaya, 2008; Özder, Konedralı & Zeki, 2010; Sezer, Pınar & Yıldırım, 2010; Uğurlu & Polat, 2011; Yalız, 2010; Yeşil, 2011; Yüksel, 2004). Ancak kimi araştırma sonuçlarına göre ise öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının olumsuz, düşük ve hatta nötr olduğu sonuçlarına ulaşıldığı da belirlenmiştir (Girgin & Diğ., 2010; Kartal, 2009; Maliki, 2013; Sevim & Varışoğlu, 2012). Bununla birlikte öğretmen adaylarına yönelik gerçekleştirilen ve öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları üzerine yürütülen birçok araştırmada adayların, genel olarak öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının “orta” ve “yüksek” düzeylerde olumlu olduğunun belirlenmiş olması öğretmenlik mesleğinin geleceği açısından oldukça umut vericidir. Bektaş & Nalçacı (2012)'ya göre öğretmen adaylarının sahip oldukları kişisel değerlerin bu sonuç üzerinde önemli bir etkisi vardır. Buna göre öğretmen adaylarının mesleklerine ilişkin tutumları üzerinde sahip oldukları disiplin, sorumluluk, paylaşım ve saygı değerlerinin manidar bir etkisi olduğu görülmüştür. Abas (2013)'a göre ise öğretmen adaylarının mesleğe ilişkin tutumları üzerinde resmi ve gayri resmi yapıların etkisi vardır. Bu yapılar; aile, toplum, sosyo ekonomik çevre ve mezun oldukları eğitim fakülteleridir.

Öte yandan bu araştırmada temelde cinsiyet ve mezun olunacak anabilim dalı olarak iki bağımsız değişken hakkında sonuçlara bakılmıştır. Buna göre

araştırmanın ikinci alt problemi eğitim fakültesi 4. sınıf öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumlarının cinsiyetlerine göre değişip değişmediğidir. Zira öğretmen adaylarının tutumlarını etkileyen önemli bir diğer etken cinsiyet değişkenidir. Yapılan analizler sonucu 4. sınıf öğretmen adaylarının cinsiyetleri ile mesleğe yönelik tutum puanları ortalaması arasında manidar bir ilişkiye rastlanmamıştır ($U_{(215)} = 4943,00$, $p > ,05$). Fakat kadın öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik olumlu tutum düzeylerinin ($\bar{X} = 114,46$) erkek adaylara ($\bar{X} = 99,99$) oranla daha yüksek düzeyde olduğu söylenebilir. Bu sonuç diğer birkaç araştırmanın sonuçlarıyla da paralellik göstermektedir (Akıllı & Seven, 2010; Babu & Raju, 2013; Camadan & Duysak, 2010; Çapa & Çil, 2000; Doğan & Çoban, 2009; Gürbüz & Kışoğlu, 2007; Karademir & Tezel, 2011; Lašek & Wiesenbergová, 2007; Uğurlu & Polat, 2011). Buna karşın kimi başka araştırma sonuçları ise erkek öğretmen adaylarının kadın öğretmen adaylarına oranla daha olumlu bir tutum içerisinde olduklarına işaret etmektedirler (Başçiftçi, Yanpınar & Ergül, 2012; Bozdoğan, Aydın ve Yıldırım, 2007; Eraslan ve Çakıcı, 2011; Kartal, 2009). Dolayısıyla alanyazında cinsiyetin öğretmenlik mesleğine yönelik tutum üzerine etkisine ilişkin bulgular çeşitli olmakla birlikte kadın öğretmen adaylarının erkek öğretmen adaylarına göre mesleğe ilişkin daha pozitif bir tutum takındıklarını haber veren sonuçlar daha ağırlık kazanmaktadır. Başka bir deyişle kadın öğretmen adaylarının öğretmenliğe ilişkin olumlu tutumlarının erkek adaylara oranla daha yüksek ve pozitif olduğu görülmüştür. Bu sonucun toplumda genel anlamda düşünülen “öğretmenliğe, kadınların erkeklere göre daha yatkın oldukları” şeklindeki görüşü destekler nitelikte olduğu söylenebilir. Ancak Kusum ve Diğ. (2010)'nin çalışmalarına göre de kadınların öğretmenliğe ilişkin tutumları olumlu düzeyde olmakla birlikte bu sonucun kadın öğretmen adaylarının katıldıkları kurslarla veya akademik düzeyleri ile bir ilişkisi yoktur. Ayrıca genel kanının aksine kadın öğretmen adayları öğretmenliği genelde bir meslek olarak seçmek istememektedirler.

Araştırma problemlerinden sonuncusu ise 4. sınıf öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumlarının öğrenim gördükleri anabilim dallarına göre değişip değişmediğidir. İnceleme sonucunda öğretmen adaylarının mesleğe yönelik tutumlarının öğrenim gördükleri anabilim dallarına göre farklılaştığı görülmüştür. Yani öğretmen adaylarının öğrenim gördükleri anabilim dalları ile öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları arasındaki ilişkinin manidar olduğu sonucuna ulaşılmıştır ($KWH_{(5-215)} = 19,267$, $p < ,05$). Bu bulguya göre okul öncesi öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları; Türkçe, matematik ve sınıf öğretmenliği anabilim dallarına göre oldukça yüksek düzeyde olumlu ve pozitif yöndedir ($U_{(66)} = 237,50$, $p < ,0083$; $U_{(74)} = 356,50$, $p < ,0083$; $U_{(73)} = 424,00$, $p < ,0083$). Konuyla ilgili kimi araştırma sonuçları da bu bulguyu desteklemektedir (Aynal, 2013; Bartan, Oksal & Sevi, 2013; Çağlar, 2013). Öte yandan bu sonucun araştırmanın gerçekleştirildiği 2012-2013 bahar döneminde okul öncesi öğretmen adaylarının diğer anabilim dallarına (Türkçe, Matematik, Sınıf) kıyasla MEB öğretmenlik atama puanlarının daha düşük olması ve bu durumun öğretmen adaylarında bir tür iş garantisi hissi ve rahatlama doğurduğu, haliyle adayların

tutumlarını etkilediği fikrinden kaynaklandığı düşünülebilir. Çünkü yapılan bazı araştırmalar (Kızıldaş, Halmatov & Sarıçam, 2012; Özbek, Kahyaoğlu & Özgen, 2007) ülkemizdeki eğitim fakültesi öğretmen adaylarının tutumları üzerinde “iş garantisi” düşüncesinin hâkim olduğunu ortaya koymaktadır.

Araştırmada elde edilen bulgular neticesinde, 4. sınıf öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumlarının tespitini amaçlayan bu araştırmada Muş Alparslan Üniversitesi öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının genel anlamda olumlu ve yüksek düzeyde olduğu belirlenmiştir. Öğretmen adaylarının kadın veya erkek olmaları mesleğe yönelik tutumlarını istatistiki olarak manidar düzeyde etkilememektedir. Ancak kadın öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumlarının erkek adaylara oranla daha olumlu olduğu görülmüştür. Bunun yanı sıra öğretmen adaylarının mesleğe yönelik tutumları üzerinde öğrenim gördükleri anabilim dalının etkisinin manidar düzeyde olduğu tespit edilmiştir. İnceleme sonrasında bu manidarlığın yüksek oranda okul öncesi öğretmen adayları lehine olduğu bulgusuna ulaşılmıştır. Yani okul öncesi öğretmen adaylarının Türkçe, matematik ve sınıf öğretmen adaylarına kıyasla öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumlarının daha pozitif olduğu anlaşılmıştır.

ÖNERİLER

- Öğretmen adaylarının mesleğe yönelik tutum düzeylerinin olumlu yönde artırılması konusunda MEB ve Yüksek Öğretim Kurumu (YÖK) işbirliği yapmalıdırlar. Ayrıca konu hakkında birlikte hareket etme çabalarını artırma yönünde hazırlanacak ortak bir projenin hayata geçirilmesi gerçekleştirilebilir.
- Eğitim fakülteleri müfredatları öğretmen adaylarını mesleklerine yönlendirici ve daha motive edici şekilde uygulamalı derslerin sayısı artırılarak yeniden yapılandırılmalıdır.
- Alan araştırmacıları öğretmen adaylarının mesleklerine ilişkin tutumlarının ve varsa sorunlarının tespiti konusunda yapacakları araştırmalarda nitel ve nicel araştırma modellerini birlikte ele alan karma metot araştırma desenlerini tercih edebilirler.

KAYNAKÇA

- Abas, B. (2013). Who Am I This Time: Exploring Prospective Teachers' Attitudes Towards Teaching Profession In Malaysia. *Congreso Internacional Re-Conceptualizing the Professional Identity of European Teacher: Sharing Experiences*, 12-14 de Junio 2013, Sevilla.
- Abou-Dagga, S. (2005). Student teachers' attitudes towards teaching profession and their relation to the adequacy of practical training. *An-Najah University Journal for Research – Humanities*, 19(4), 1141-1167.

- Akıllı, M., & Seven, S. (2010). An investigation of prospective science teachers' attitudes towards the profession of teaching. *Inonu University Journal of the Faculty of Education*, 11(3), 61-73.
- Akbaba, B. (2013). The attitudes of pre-service social studies teachers' towards teaching profession and their self-efficacy about using instruction materials. *Mevlana International Journal of Education*, 3(2), 157-169.
- Akbulut, Ö. E., & Karakuş, F. (2011). The investigation of secondary school science and mathematics pre-service teachers' attitudes towards teaching profession. *Educational Research and Reviews*, 6(6), 489-496.
- Arslan, A. (2013). Türkçe öğretmenleri ile öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarına ilişkin karşılaştırmalı bir çalışma. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 36, 71-80.
- Aynal, Ş. Ö. (2013). Okulöncesi öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları. *The Journal of Academic Social Science Studies*, 6(5), 1037-1048.
- Bartan, M., Oksal, A., & Sevi, L. (2013). Analysis of attitudes of preschool prospective teachers towards teaching profession and their professional self-esteem (Kutahya sample). *Ozean Journal of Social Sciences*, 6(2), 35-42.
- Başçiftçi, F., Yanpınar, O., & Ergül, M. (2012). Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının incelenmesi: Selçuk Üniversitesi örneği. *Eğitim Teknolojileri Araştırmaları Dergisi*, 3(2).
- Babu, B. P., & Raju, T. J. M. S. (2013). Attitude of student teachers towards their profession. *International Journal of Social Science & Interdisciplinary Research*, 2(1), 1-6.
- Bektaş, F., & Nalçacı, A. (2012). The relationship between personal values and attitude towards teaching profession. *Educational Sciences: Theory & Practice*, 12(2), 1244-1248.
- Bozdoğan, A. E., Aydın, D., & Yıldırım, K. (2007). Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8(2), 83-97.
- Büyüköztürk, Ş. & Diğ. (2012). *Bilimsel araştırma yöntemleri* (Geliştirilmiş 11. Baskı). Ankara: PegemA.
- Camadan, F., & Duysak, A. (2010). Farklı Programlardaki Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumlarının Çeşitli Değişkenler Açısından Karşılaştırılması: Rize Üniversitesi Örneği. *International Conference on New Trends in Education and Their Implications*, 11-13 November, 2010 Antalya-Turkey.
- Can, Ş. (2010). Tezsiz yüksek lisans öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları. *Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 24, 13-28.
- Çağlar, Ç. (2013). Eğitim fakültesi öğrencilerinin öğrenme ortamına ilişkin adalet algıları ile öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları arasındaki ilişki. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 12(46), 50-69.
- Çakır, Ö. (2005). Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi İngilizce Öğretmenliği Lisans Programı (İÖLP) ve eğitim fakülteleri İngilizce

- öğretmenliği lisans programı öğrencilerinin mesleğe yönelik tutumları ve mesleki yeterlik algıları. *Eğitim Fakültesi Dergisi*, 6(9), 27 – 42.
- Çapa, Y., & Çil, N. (2000). Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının farklı değişkenler açısından incelenmesi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18, 69 – 73.
- Çiğdem, G., & Memiş, A. (2011). Sınıf öğretmenliği adaylarının öğrenme stilleri ve öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 3(40), 57-77.
- Doğan, T., & Çoban, A. E. (2009). Eğitim fakültesi öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları ile kaygı düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Eğitim ve Bilim*, 34(153), 157-168.
- Dilmaç, B., Çıkılı, Y., Işık, H., & Sungur, C. (2009). Teknik öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleklerine ilişkin tutumlarının yordayıcısı olarak mesleki benlik saygısı. *Selçuk Üniversitesi Teknik Bilimler Meslek Yüksekokulu Teknik-Online Dergi*, 8(2), 127-143.
- Eraslan, L., & Çakıcı, D. (2011). Pedagojik formasyon programı öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 19(2), 427-438.
- Erdem, C. (2012). Türk Dili ve Edebiyatı öğretmeni adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik yeterlilik algıları ve tutumları üzerine bir araştırma. *Turkish Studies International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 7(4), 1727-1747.
- Erkuş, A., Sanlı, N., Bağlı, M. T., & Güven, K. (2000). Öğretmenliğe ilişkin tutum ölçeği geliştirilmesi. *Eğitim ve Bilim*, 25(116), 27-32.
- Fraenkel, J. R., & Wallen, N. E. (2006). *How to design and evaluate research in education* (6th Ed.). New York: McGraw-Hill.
- Girgin, G., Akamca, G. Ö., Ellez, A. M., & Oğuz, E. (2010). Okul öncesi öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları, mesleki benlik saygıları ve mesleki yeterlik inançları. *Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*, 28, 1-15.
- Gürbüz, H., & Kışoğlu, M. (2007). Tezsiz yüksek lisans programına devam eden fen edebiyat ve eğitim fakültesi öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları (Atatürk Üniversitesi Örneği). *Erzincan Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9(2), 71-83.
- Kahyaoğlu, M., Tan, Ç., & Kaya, M. F. (2013). İlköğretim öğretmen adaylarının öğrenme stilleri ve öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 10(21), 225-236.
- Karademir, E., & Tezel, Ö. (2011). Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutum ve endişelerinin incelenmesi. *e-Journal of New World Sciences Academy*, 6(3), 2005-2018.
- Karasar, N. (1999). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Ankara: Nobel.
- Kartal, S. (2009). Tezsiz yüksek lisans programlarına devam eden öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları. *Selçuk Üniversitesi Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi Dergisi*, 28, 223-239.

- Kartal, T., & Taşdemir, A. (2012). Fen Bilgisi öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin görüşleri. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 12(2), 73-96.
- Kılıç, D., & Bektaş, F. (2008). Sınıf öğretmeni adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının değerlendirilmesi. *Atatürk Üniversitesi Kâzım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18, 15-25.
- Kızıldaş, E., Halmatov, M., & Sarıçam, H. (2012). Okul öncesi öğretmenliği öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları (Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Örneği). *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 12(23), 173 – 189.
- Korkmaz, Ö., & Usta, E. (2010). Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine karşı tutumları ile algıladıkları etkileşim-izlenme kaygıları ve problem çözme becerileri arasındaki ilişki. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 3, 1-22.
- Kusum, K., Sinha, N., Jha, V., Singh, U. & Sinha, R. (2010). Attitude of degree level girl students towards teaching profession. *Education Explore*, 2(1), 154-158.
- Lašek, J., & Wiesenbergová, Š. (2007). Prospective teachers' attitudes to their profession. *The New Educational Review*, 13(3-4), 129-138.
- Maliki, A. E. (2013). Attitudes towards the teaching profession of students from the faculty of education, Niger Delta University. *International Journal of Social Science Research*, 1(1), 11-18.
- MacBeath, J. (2012). *Future of Teaching Profession*. Education International Research Institute Report, Cambridge University Press.
- Nwanekezi, A. U., Okoli, N. J., & Mezieobi, S. A. (2011). Attitude of student-teachers towards teaching practice in the university of Port Harcourt, Rivers State, Nigeria. *Journal of Emerging Trends in Educational Research and Policy Studies*, 2(1), 41-46.
- Oğuz, A., & Topkaya, N. (2008). Ortaöğretim alan öğretmenliği öğrencilerinin öğretmen özyeterlik inançları ile öğretmenliğe ilişkin tutumları. *Akademik Bakış Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler E-Dergisi*, 14, 1-20.
- Özbek, R., Kahyaoğlu, M., & Özgen, N. (2007). Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik görüşlerinin değerlendirilmesi. *Sosyal Bilimler Dergisi*, 9(2), 221-232.
- Özder, H., Konedralı, G., & Zeki, C. P. (2010). Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 16(2), 253-275.
- Özkaya, M. (2013). Literatür ışığında öğretmen davranışları. *EKEV Akademi Dergisi*, 17(56), 399-408.
- Parvez, M., & Shakir, M. (2013). Attitudes of prospective teachers towards teaching profession. *Journal of Education and Practice*, 4(10), 172-178.
- Pehlivan, K. B. (2008). Sınıf öğretmeni adaylarının sosyo-kültürel özellikleri ve öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları üzerine bir çalışma. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 4(2), 151-168.

- Polat, S. (2013). Pedagojik formasyon sertifika programı ve eğitim fakültesi öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının incelenmesi. *E-Uluslararası Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 4(2), 48-60.
- Pullant, J. (2001). *SPSS survival manual: A step-by-step guide to data analysis using SPSS for Windows*. Philadelphia, PA: Open University Press.
- Sağlam, A. Ç. (2008). Müzik Öğretmenliği Bölümü öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 5(1), 59-69.
- Sandıkçı, M., & Öncü, E. (2013). Beden Eğitimi ile diğer alanlardaki öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin yeterlik algıları ve tutumlarının belirlenmesi ve karşılaştırılması. *Pamukkale Journal of Sport Sciences*, 4(1), 135-151.
- Sevim, O., & Varışoğlu, B. (2012). Duygusal semantik farklılığa göre Atatürk Üniversitesindeki Türkçe öğretmeni adaylarının öğretmenlik mesleğine yükledikleri değerler. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 1(2), 27-37.
- Sezer, A., Pınar, A., & Yıldırım, A. (2010). Coğrafya öğretmeni adaylarının bazı profil özellikleri ve öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının incelenmesi. *Marmara Coğrafya Dergisi*, 22, 43 – 69.
- Şumuer, E., Yakın, İ., & Yıldırım, S. (2010). Bilişim teknolojileri öğretmeni adaylarının demografik özellikleri, öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları ve eğitime ilişkin görüşleri. *Eğitim Bilimleri ve Uygulama Dergisi*, 9(18), 21-46.
- Tekerek, M., & Polat, S. (2011). Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine İlişkin Tutumları. *5th International Computer & Instructional Technologies Symposium*, 22-24 September 2011, Fırat University, Elazığ.
- Temizkan, M. (2008) Türkçe öğretmeni adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları üzerine bir araştırma. *Türk Bilimleri Dergisi*, 6(3), 461-486.
- Trivedi, R. P. (2012). A study of attitude of teachers towards teaching profession teaching at different level. *International Multidisciplinary e-Journal*, 1(5), 24-30.
- Uğurlu, C. T., & Polat, S. (2011). Sınıf öğretmenliği öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları. *CÜ Sosyal Bilimler Dergisi*, 35(1), 68-74.
- Usta, E., & Korkmaz, Ö. (2010). Öğretmen adaylarının bilgisayar yeterlikleri ve teknoloji kullanımına ilişkin algıları ile öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 7(1), 1335-1336.
- Üstüner, M. (2006). Öğretmenlik mesleğine yönelik tutum ölçeğinin geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 45, 109-127.
- Üstüner, M., Demirtaş, H., & Cömert, M. (2009). Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları (İnönü Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Örneği). *Eğitim ve Bilim*, 34(151), 140-155.
- Yalız, D. (2010). Anadolu Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının karşılaştırılması. *BESBD*, 5(1), 7-14.

- Yeşil, H. (2011). Türkçe eğitimi bölümü öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları. *International Online Journal of Educational Sciences*, 3(1), 200-219.
- Yüksel, S. (2004). Eğitim fakültesi öğrencilerinin öğretme-öğrenme süreçlerine yönelik direnç davranışları. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 2(3), 341-354.
- Yüksel, S. (2004). Tezsiz yüksek lisans programının öğrencilerin öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumlarına etkisi. *Eğitim Fakültesi Dergisi*, 17(2), 355-379.
- TDK (2013). *Büyük Türkçe Sözlük*, Erişim: http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_bts&arama=kelime&guid=TDK.GTS.52442da93ee643.10397044 adresi üzerinden 26.09.2013 tarihinde alınmıştır.

Ek: 1**ÖMYT Ölçeğine Ait Örnek Ölçek Maddeleri**

Madde 11: Öğretmenlik mesleğinde karşılaşacağım zorlukları aşabileceğime inanıyorum.

Madde 4: Tekrar bir meslek tercihinde bulunmam söz konusu olsa yine öğretmenliği seçerdim.

Madde 12: Zor şartlar altında dahi öğretmenlik yapmak isterim.

Madde 19: Öğretmenlik yapan insanlara sempati duyarım.

Madde 21: Bir meslek tercih etme durumunda olanlara öğretmenliği tavsiye etmem.

Madde 31: Öğretmenlik yaparak vereceğim eğitim aracılığıyla insanların yaşamına yön vermeyi gurur verici buluyorum.

Madde 6: Öğretmenliğin yaşam tarzıma uygun olmadığını düşünüyorum.

Madde 18: İnsanlara bilmedikleri bir şeyleri öğretecek olma düşüncesi beni mutlu ediyor.

Madde 1: Öğretmen olma düşüncesi bile bana cazip geliyor.

Madde 16: Öğretmenliğin bir şeyler üretip yaratmam için bana fırsatlar vereceğini düşünüyorum.